

Za Chamberlainom so govorili vodilni poslanci iz vrst opozicije, ki so pa vsi odobravali stališče vlade. Po tej razpravi je bil zbornici predložen kot nujen predlog načrt posebnega zakona, ki daje vladi izredna pooblastila za vse varnostne in druge ukrepe, ki bi jih smatrala za potrebne za obrambo države in javnega reda na Angleškem. V zbornici se je začela kaj razprava o omenjenem zakonskem načrtu, kateri je bil enoglasno sprejet in ga je tudi kralj kot potrdil.

Dne 24. VIII. je odletel angleški poslanik Henderson v Berlinu z letalom k Hitlerju v Obersalzberg na Bavarsko. Poslanik je izročil kanclerju pismo predsednika angleške vlade, v katerem mu sporoča angleška vlada sklep, da ne bodo z nemško-rusko nenapadno pogodbo v nobenem oziru prizadeta jamstva Anglije Poljski. Hitler je odgovoril na to poslanico, da Nemčija ne odstopi od svojih življenskih koristi.

Od 24. VIII. naprej se je trudila Anglija, da bi nemško-poljski spor rešila mirnim potom. Vlada je imela dnevno seje. Angleški poslanik v Berlinu Henderson je prenašal primerna sporočila med Chamberlainom in Hitlerjem. Kljub vsem pomirjevalnim prizadevanjem je poslala Anglija 27. VIII. prve oddelke svoje vojske v Francijo, od koder so bili poslani na francosko mejo.

Kaj je storila Francija?

Kakor hitro so zaznali v Parizu o nemško-ruski pogodbi, je bila 24. VIII. sklicana seja vlade pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Parlament zaenkrat ni bil pozvan, ker ima vlada že vsa potrebna pooblastila, da lahko izda ukaze, ki bi jih zahtevali mednarodni dogodki.

Francoska vlada je tudi kaj poskrbela, da je postal vsakemu državljanu jasen najnovejši položaj, da bo nastopila Francija za obrambo Poljske, ako bi bila ta napadena.

Položaj Poljske

Poljske vlade presenetljive vesti iz Berlina in Moskve niso spravile iz ravnovesja. Poljaki niso nikdar pričakovali od sovjetske Rusije dejanske pomoči za obrambo napram Nemčiji, dasi imajo že davno s sovjeti nenapadno pogodbo.

Poljska je zrla kaj po sprejemu vesti o nenapadnem sporazumu svojih velikih sosed hladnokrvno na razvoj dogodkov, upirajoč se na naslednje pogodbe:

1. Pogodbo o medsebojni pomoči s Francijo iz leta 1925, ki je bila leta 1933. izpopolnjena še z vojaško zvezo. 2. Pogodbo o nenapadanju in medsebojni pomoči z Rumunijo iz leta 1931. 3. Nenapadno pogodbo z Rusijo iz leta 1934. 4. Svečano izjavo angleške vlade, ki jo je podal ministrski predsednik Chamberlain v spodnji zbornici o jamstvih Anglije za neodvisnost Poljske.

Pač pa se je zelo zresnil položaj na nemško-poljski meji 23. VIII. Ta dan je bilo zbranih na mejah Poljske 70 nemških divizij. S tem je Nemčija zaključila mobilizacijo napram Poljakom. Tudi Poljska je že imela omenjeni dan svoje meje zaščitene z vojaštvom, katero je zastražilo v obmejnem ozemlju mostove ter prehode, izkopalostrelske jarke in potegnilo žične ovire.

Le usnjar zna ustrojiti kožo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

Kdo bo poklical Nemce v Gdansk?

Senat svobodnega mesta Gdansk je razglasil 24. VIII. zakon, po katerem je proglašen pokrajinski voditelj narodno-socialistične stranke Foerster za državnega poglavarja v Gdanku. Foerster je sedaj voditelj stranke ter načeljuje oblasti in je on tisti, kateri lahko pokliče Nemce, da vzamejo v zaščito svobodno mesto Gdansk. Ako se bo to zgodilo, bo prišlo do vojne, ker Poljska neče dopustiti, da bi se priključil Gdansk k Nemčiji.

Prizadevanje za ohranitev miru

Dne 24. VIII. je imel papež Pij XII. po radiu nagovor na ves krščanski svet. Poudaril je veliko odgovornost vseh državnih poglavarjev za ohranitev miru, sklicujoč se na Kristusove besede o bratstvu

vseh narodov. Sv. oče je posebno podčrtal dejstvo, da z mirom ni nič izgubljeno, a vse z vojno. Na svetu morata zavladati resnica ter svoboda.

Predsednik Združenih ameriških držav Roosevelt je poslal po ameriškem poslaniku v Rimu italijanskemu kralju in cesarju posebno mirovno poslanico, v kateri prosi vladarja Italije, da se zavzame za mir, ker imajo vsi narodi pravico do neodvisnosti. Ako priznavamo to načelo kot zdravo, ga moramo tudi držati. To pomeni mir. Vladati nad slabšim pa pomeni vojno ter zatiranje. Amerika se pridružila vsaki mirni rešitvi, katero b predlagala italijanska vlada.

Sličen poziv kakor italijanski vladar si prejela od Roosevelta kancler Hitler, predsednik poljske republike Moscicki.

Po krščanskem svetu

Božjo službo v Nemčiji opisuje katoliški list »Maasbode«, ki izhaja v Rotterdamu na Nizozemskem. Dopisnik tega lista, ki se je udeležil nedeljske službe božje v nekem večjem mestu na Vestfalskem, piše, da je bila stolna cerkev polna vernikov. Bilo je prisotnih okoli 6000 ljudi. Sami odrasli, mladina je odmarširala, preden se je služba božja začela. Svete daritve so se ljudje udeležili z največjo pobožnostjo. Videlo se jim je, da jim je cerkev še edino zatočišče. Med verniki je bilo tudi mnogo vojakov v uniformi, tudi dosti častnikov, ki so med povzdigovanjem vsi poklekali. Po sv. maši je bila pridiga. Pridigarjeve besede skrbno zapisuje neki član tajne državne policije, sloneč ob cerkvenem zidu. Pridigar opazi zapisovalca, za hip počiva njegovo oko na zapisovalčevi osebi, potem mirno nadaljuje svojo pridigo. Poudarja zlasti stisko, v kateri se nahaja mladina. Po pridigi molijo vsi, pridigar in verniki: »Da katoliški mladini katoliško vero ohraniš — Gospod, prosimo te, usliši nas! Da katoliški mladini kmalu vrneš katoliško

šolo — Gospod, prosimo te, usliši nas! D. napolniš katoliške starše, učitelje, vzgojitelje in duhovnike s sveto skrbjo za katoliško mladino — Gospod, prosimo te, usliši nas!« Po božji službi se je dopisnik kratko razgovarjal z duhovnikom, ki je opravil božjo službo. Duhovnik mu je izjavil svojo veliko zaskrbljenost radi katoliške cerkve v Nemčiji. Mladino hočejo cerkvi in veri popolnoma odtujiti. Odpad od vere se vedno bolj širi, mnogo bolj kot za časa Bismarckovega kulturnega boja. Pritisk na tiste vernike, ki so v državni, deželni ali občinski službi, je skoro neznošen. Stranka pa vpliva zlasti na mladoletnike, ki se jim prigovarja, da je pripadnost k cerkvi ovira za popolno vdanost ljudstvu in domovini. V šole se vpeljavajo knjige, v katerih se cerkev in papeštvo označujeta kot največja sovražnika nemškega ljudstva. Duhovnik je tudi izrazil svojo bojazn, da bodo kmalu ukinjeni tudi zadnji ostanki katoliških organizacij: verska društva, hiše katoliških pomočnikov in katoliška dobrodelna društva.

Sodi naj ljudstvo!

Slovenski liberalci so zmeraj razpolagali s široko raztegljivo, prav kavkučkovo vestjo. Kako ta vest urejuje in vodi njihovo zasebno življenje, o tem nam kot političnemu glasilu ne pristoja sodba. V tem oziru velja svetopisemski izrek: »Bog je, ki sodi.« O političnem udejstvovanju liberalcev pa smemo in tudi moramo soditi, k

temu nas obvezuje dolžnost, ki jo imamo izpolniti do slovenskega ljudstva. Prav politična dela liberalcev kažejo, da je liberalizem po naslovu in programu lažniv sestav. Do druge svobode liberalcem ni, kot samo do lastne svobode, da smejo brez ovir in zaprek, brez ozirov in pomislekov — liberalca v politiki nikdar vest ne peče

— delati in počenjati to, kar je njim v prid in dobiček, pa naj si bo ljudstvu še v toliko škodo. Ljudska svoboda je bila liberalizmu zmeraj pastorka, katero je včasih prisiljen moral sprejeti, koje pravice pa je vedno bolj omajeval in zoževal, dokler ni postala res brezpravna pastorka.

V predzadnji številki smo v uvodnem članku razsvetlili sebično protiljudsko delo slovenskih liberalcev, ki so zmeraj bili proti slovenskemu ljudstvu. To smo dokazali z dejstvi iz slovenske politične zgodovine od zveze slovenskega liberalizma z liberalnim nemškutarstvom v nekdanji državi do prodaje političnih pravic in svoboščin slovenskega ljudstva beogradskemu centralizmu, ki jo je zagrešila nekdanja Demokratska in sedanja Jugoslovenska nacionalna stranka. V odgovoru na naše stvarne ugotovitve si hoče »Jutro« pomagati z nestvarno posmehljivostjo, češ da je po »Slov. gospodarjevi« informacijah JNS kriva vsega zlega, ki je kdaj zadelo slovensko ljudstvo. Zgodovinsko dejstvo je, da je JNS in njena drugomimenska prednica kriva vsega zlega, ki ga je povzročil beogradski centralizem slovenskemu ljudstvu na političnem, kulturnem in gospodarskem polju. In tega zlega

je toliko, da bo JNS nosila zanj trajno odgovornost.

Državni centralizem je zatočišče slovenskih liberalcev, ki se niso nikdar mogli opirati na zaupanje slovenskega ljudstva. Njihovo geslo nikdar ni bilo: Iz ljudstva za ljudstvo, marveč: S pomočjo osrednje oblasti nad ljudstvom. Zadnji čas se je začelo zatočišče liberalcev: državni centralizem s sediščem v Beogradu, zaznatno in za liberalizem občutno majati. Sklenjena je sporazumna preureditev države na novih osnovah, ki temeljijo v naravnih pravicah in svoboščinah hrvatskega in slovenskega ljudstva. Slovenski liberalizem, čigar glavna nositeljica je JNS z obema svojima kriloma (razumništvem in kmetijskim), pa se je zopet postavil proti slovenskemu ljudstvu. Da bi mogel nad njim vladati, se je zatekel v Zagreb ter ponudil na političnem krožniku Slovenijo, ki naj bi na ta način zamenjala en centralizem za drugega. Ker v Zagrebu dobro vedo, kako malo pomenijo liberalci med slovenskim ljudstvom, se niso hoteli spustiti v razpravo o tem predlogu. Zabeležili smo dejstvo, sodbo pa prepustimo slovenskemu ljudstvu.

Novice

Osebnosti

Duhovniške vesti. Nastavljena sta bila: g. semeniški duhovnik Jožef Mihelič za II. kaplana v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu in p. dr. Vincencij Bevk O. T. za kaplana pri Veliki Nedelji. Prestavljeni so bili gg.: Ignacij Feguš iz Slov. Bistrice k Sv. Juriju ob juž. žel.; Jakob Vraber od Sv. Jurija ob juž. žel. v Slov. Bistrico; Alojzij Feguš iz Braslovca na Prihovo; Franc Krajnc iz Prihove v Braslovce.

Nesreče

Delavec utonil v Dravi. Dne 25. VIII. je hotel preplavati Dravo z Mariborskega otoka proti Studencem 18 letni tekstilni delavec Slavko Cvirn iz Studencev. Sredi Drave je omahnil in reka ga je odnesla.

Nenavadna nesreča. Na Križanvrhu med Slov. Bistrico in Poljčanami se je zgodila nenavadna nesreča. Ob cesti na omenjenem kraju so podirali hraste. V trenutku, ko je bil debel izpodkopen hrast na tem, da pade kar preko ceste, so slišali delavci brnenje avtomobilskega motorja. Eden od drvarjev je tekel avtomobilu nasproti, da bi ga zaustavil ter preprečil nesrečo. V svarilo vozaču je mahal s sekiro, kar je pa avtomobilist povsem napak razumel. V prepričanju, da gre za napad, je šofer pognal avto z vso brzino, v tem trenutku je padel hrast in je pokopal pod seboj avtomobil. Udarec hrasta je poškodoval avto do nerabnosti in tudi možkega, kateri se je v njem vozil. Iz Maribora poklicani reševalni avto je prepeljal ponesrečenega v mariborski sanatorij. Gre za ravnatelja zagrebške izvozne trde Mumića. Peljal se je iz Rog. Slatine, kjer se nahaja na letovišču, proti Mariboru, a ga je doletela med potjo skoraj edinstvena nesreča.

Dva ponesrečena motociklista. 18 letni trgovski pomočnik Zvonko Korošec iz Loč je padel pri Poljčanah z motocikla in si je

prebil lobanjo pri padcu. — V Čretu pri Celju pa je padel z motornega kolesa pri železniškem prelazu 31 letni šofer Mihael Pirnat iz Zavodne pri Celju. Pri padcu je dobil težke poškodbe na glavi in nogah. Oba ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

Avtomobilska nesreča. Potnik Tavčarjeve mariborske tovarne mesnih izdelkov Franc Harder se je zaletel v Selnici ob Dravi z avtomobilom v jablano ob cesti. Avto se je razbil, vozač pa se je poškodoval precej hudo.

Nenavadna ter velika škoda. V Pekrah pri Limbušu v mariborski okolici je velika banovinska trsnica, iz katere dobivajo vinogradniki po bolj zmernih cenah dobre cepljene trte. Letos je pekrška trsnica občutno oškodovana od ogercev, kateri so do uničenja oglodali od 160.000 komadov za spomladno razpečevanje odgojenih cepljenk dobre tri četrtine. Oskrbnik je pustil uničene trte populiti in zmetati na kup, kjer jih je za dva dobra voza. Celotna škoda bo znašala sigurno krog 50.000 din. Banovinsko posestvo v Svečini ob severni meji ima za svoje vinograde lastno trsnico, nad katero so se tudi spravili požrešni ogerci ter so ji povzročili precej škode.

Česar niso zmogli zdravniki, je opravil motor. Iz Braslovca poročajo: Izreden slučaj se je zgodil preteklo soboto. Sin posestnika Babiča iz Malih Braslovca je pogotil koščico od breskve in mu je ostala v grlu. Hitro poklicani zdravnik ni mogel pomagati. Odredil je takojšnji prevoz v bolnišnico v Celje. Peljal ga je g. Grenko Matvež z motornim kolesom v priklopi, pa tudi v Celju v bolnišnici niso mogli spraviti koščice naprej. Odložili so, naj se prepelje v Ljubljano, ker je bila velika nevarnost zadušitve, je vozil Grenko z vso brzino, tako da sta oče in nesrečni sin odskakovala v priklopi. Pred Trojanami pa z močnim sunkom motorja pretrese priklopo in bolniku zdrkne koščica v želodec in je bil rešen. Kar niso mogli zdravniki doma in v bolnici,

je opravil motor. Vsi srečni za tak izid so takoj obrnili in se pripeljali domov.

Smrtna nesreča v planinah. V Martuljakovi skupini na Špiku na Gorenjskem je zadnje nedeljo smrtno ponesrečil pri plezanju 22 letni visokošolec Albin Zupan, rodom iz Jesenic. Iz Kranjske gore se je podala na kraj nesreče reševalna odprema.

POŽARI

V Zg. Pieterju pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju se je pojavil iz nepojasnjenega vzroka rdeči petelin v gospodarskem poslopju posestnika Jožefa Rajh. Ogenj se je tako naglo širil, da je zgorela stavba z vsemi zalogami krme ter z orodjem. Veter je zenesel iskre na sosednji gospodarski poslopji posestnikov Ivana Kovačiča in Antona Zafošnika. Omenjena pogorela sta oškodovana za 90.000 din. Plamen je uničil še slamnato ostrešje pri posestnici Jeri Doleno. Tri gasilske čete so komaj z združenimi močmi ogenj pogasile in preprečile njegov še večji razmah. Domnevajo, da gre v Zg. Pieterju za požig.

Razne novice

Velik tabor prirede 3. septembra t. l. na Brezjah bojevniki in vabijo nanj slehernega rodoljuba. Pridite, da skupno počastimo spomin na padle slovenske vojsake. Ob 10. uri bo sv. maša, nato molitve za padle, potem pa tabor na prostem. Godba in petje bosta napravila prijetno družbo. Posebej pa bo preskrbljeno za obilno pijačo in jedačo. Pridite torej vsi! Polovična vožnja dovoljena!

Dvodnevni tečaj za sušenje sadja za izobrazbo bodočih upraviteljev sadnih sušilnic se vrši dne 11. in 12. septembra t. l. na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Prenočišče bodo imeli tečajniki v šoli, za prehrano pa morajo skrbeti sami. Prijave za tečaj sprejema ravnateljstvo do najkasneje 8. septembra t. l.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1939. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši I. tečaj zimske šole. Letos se torej sprejemajo učenci v letno in zimsko šolo. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina znaša od 300 din do 75 din po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno vnaprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti obvezno izjavo, občinsko potrjeno o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

V krasno Marijino Celje (Mariazell). Romarski izlet z udobnim avtobusom od 2. do 3. septembra. Cena vožnje in skupnega potnega lista je 200 din. Prijavite se takoj pri »Putniku«, Maribor.

Dr. Marinič Franc, Maribor, Koroševa 26, zopet redno ordinira. 1394

Sadjarska razstava na Ljubljanskem jesenskem velesejmu. Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica poziva svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo sadjarske razstave, ki jo priredi naše društvo na Ljubljanskem jesenskem velesejmu v dneh od 2. do 11. septembra t. l. in ki bo obsegala razstavo svežega in suhega sadja, sadnih shranokov in sokov. Vzorice tega zrelega sadja, in sicer od vsake vrste in sorte po 2 kg, zavite in označene z naslovom razstavljalca in drugo za razstavo določeno blago mora dospeti na velesejem najkasneje do 30. t. m. Prijave pa je poslati takoj na Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani.